

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8^{.-}, ZA DIJAKE KRON 6^{.-}; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10^{.-}, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13^{.-}

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 12. NOVEMBRA 1914 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 11.

Zaslišavanje ujetega ruskega špijona

Slike iz našega tabora. ☉ Napad na oklopni vlak. ☉ Iz srbskega tabora. ☉ Bolgarska vstaja v Makedoniji. ☉ Po bitki. ☉ Strojne puške v boju z aeroplani. ☉ Zmagoviti boj bosenskih polkov z Rusi. ☉ Strašni učinek bombe. ☉ Portugalska konjenica. ☉ Padli junaki. ☉ Domače slike.

Iz našega taborišča.

S krvavih poljan.

Spomini iz rusko-turške vojne. Napisal V. Garšin.
Prevel Iv. Cesar.

Spominjam se, kako smo tekli skozi gozd, kako so brenčale krogle iz pušk, kako smo se gnetli po gostem grmičevju. Strelji so prihajali vedno gostejši. Na parobku gozda se je pokazalo tupatam kaj rdečega. Sidorov, mlad vojak iz prve stotnije, je počenil hipoma na tla in se ozrl s prestrašenim pogledom molče name. Iz njegovih ust je prikipele rdeč val krvi. Da, dobro se spominjam tega. Spominjam se tudi, kako sem zapazil, prav na obronku gozda, v hudi goščavi — njega. Bil je velik, debel Turek; vseeno sem se zapodil proti njemu, čeprav sem bil slaboten in suh. Pa je počilo nekaj, nekaj — kakor se mi je zdelo — strašnega je švignilo mimo mene. »Gotovo je streljal name,« sem si mislil.

Toda umaknil se je s klikom groze za gost glogovec. Hipoma sem stal pred

njim, mu izbil s prvim sunkom puško iz rok, z drugim sem pa zasadel vanj svoj nož. In tedaj je zastokalo, zarjulo. Pa nisem se zmenil, tekem naprej. Naši so vpili »hura!« — padali, streljali. Dobro vem, tudi jaz sem izstrelil par nabojev, ko smo zapustili hosto in prišli na plano.

In tedaj je zadonel »hura!« glasneje in pomikali smo se vsi spešno naprej. To se pravi, ne mi, temuč naši, jaz sem namreč zaostal. Čudno se mi je zdelo to. Še čudnejše pa je bilo, da je nenadoma vse izginilo; krik in strel je potihnil. Ničesar več nisem slišal, temuč videl sem le še nekaj modrega, nebo je moralo pač biti. Potem je izginilo tudi to.

Nikdar se nisem še nahajal v tako čudnem položaju. Zdelo se mi je, da sem ležal na trebuhu in videl pred seboj le majhen kosček zemlje. Nekaj bilk, mravlja, ki je plezala po nizki bilki, nekaj smeti lanske trave — to je ves svet, ki se je pred menoj razprostiral. In gledal sem lahko samo z enim očesom, ker drugo je tiščalo nekaj trdega, skoro gotovo kaka vejica. Zelo neznosno; rad bi se bil premaknil, pa kar

Napad na oklopni vlak.

nisem razumel, zakaj se nisem mogel. Tako je bilo nekaj časa. Čvrčanje murnov, brnenje čebele sem poslušal. Drugega se ni nič pripetilo. Slednjič sem se potrudil osvoboditi svojo desnico izpod sebe in se hotel, upiraje se z obema rokama ob tla, vzdigniti na kolena.

Nekaj ostrega in brzega — kakor blisk — je prešinilo pri tej priči moje telo vse od kolen do prsi in glave — pa sem se znova zgrudil. Zopet tema, zopet ničesar.

Zdramil sem se. Čemu gledam zvezde, ki se blešče tako svetlo na temnosinjem bolgarskem nebu? Kaj nisem v taboru? Čemu sem ga zapustil? Premaknil sem se in začutil grozno bolečino v nogah.

Da, ranjen sem bil v bitki. Nevarno ali ne? Segel sem k nogam, tja, kjer me je bolelo. Desna in leva noga sta bili pokriti s strjeno krvjo. Kakor sem se jih dotaknil z roko, so se bolečine povečale. Bolečina — kakor zobobol: neprenesljiva, srce stiskajoča. V ušesih — zvonjenje, in glava je postajala težka.

Nisem razumel, da sem na obeh nogah ranjen. Kaj pa je to? Zakaj me niso od-

K bolgarski vstaji v Macedoniji.
Macedonske Bolgarke v narodni noši.

Iz našega tabora. Kubinja na bojišču.

Katedrala v Remsu (Reims),

eden najznamenitejših cerkvenih spomenikov, ki so jo Nemci zopet začeli obstreljevati.

Oddelek vojaških svetlobnih reflektorjev, s katerimi se dajejo signali.

nesli? Kaj so nas Turčini pobili? Počel sem se spominjati vsega, kar se mi je pripetilo; sprva medlo, potem jasneje, in prišel sem do prepričanja, da je nemogoče, da bi bili mi pobiti. Kajti zgrudil sem se in padel na senožeti — gori na brdu. Na to brdo nam je pokazal naš bataljonski poveljnik. »Fantje, tja! moramo!« nam je zaklical s svojim močnim glasom. In zavzeli smo brdo, torej nismo potolčeni... Zakaj me pa niso odnesli? Senožet je ravna in se da pregledati lahko od povsod. In gotovo ne ležim sam tukaj, so Turčini preveč na gosto streljali.

Hotel sem se dvigniti in sestiti. To je seveda težko, če sta obe nogi zdrobljeni. Treba je bilo nekolikokrat poskusiti; slednjič sem se vsedel s solzami v očeh, izbuljenih od bolesti.

Nad menoj krpa sinjega neba, ki je gorelo po njem precej zvezdic, majhnih in

velikih, kroginkrog mene nekaj temnega, visokega. Grmovje je bilo. V grmovju sem ležal: niso me našli! Začutil sem, kako so se mi zježili lasje na glavi.

Toda, kako sem prišel do grmovja, ko sem bil vendar ranjen na senožeti? Najbrž sem se splazil semkaj, ranjen, nesvesten od bolečin. Čudno je bilo samo to, da se sedaj nisem mogel premakniti, ko sem se pa preje lahko splazil do tega grmovja. Toda mogoče je, da sem imel tedaj samo eno rano in me je zadela druga krogla šele tukaj.

Blede rožnate lise so se dvigale krog mene. Soj velikih zvezd je obledeval, male zvezde pa so izginjale. Mesec je vzhajal. Kako prijetno je sedaj doma!...

Nekakšni izredni glasovi prodirajo k meni... Kakor bi ječal kdo. Da, to je ječanje. Leži v moji bližini morda kak ravnokar pohabljenec, z zdrobljenimi nogami ali s kroglo v telesu? Ne, ječanje je tako blizu; ampak zdi se mi, da v moji bližini ni nikogar... O Bog, toda to sem jaz — sam! Tihi, tožeči vzdih, je mogoče, da res mene tako boli? Mora že biti. Spati se mi je zahotel o.

Ravno sem hotel leči, ko oblije medel lunin žarek tisti kraj, kjer sem ležal, in nekaj temnega in orjaško velikega sem zagledal; tam je ležalo, nekaj korakov od mene. In na tistem črnem so se jasno odražale svetle točke, ki so se kopale v prelestnem luninem svitu. Gumbi so ali orožje. To je mrtvec ali ranjenec.

Naj bo, kar če, ulegel se bom...

Ne, ne, ni mogoče. Naši niso odšli. Tukaj morajo biti, Turke so nabili in brdo zavzeli. Zakaj ne slišim nobenega govorenja, pokljanja stražnih ognjev? Toda saj ne morem ničesar slišati vsled svoje utrujenosti. Gotovo so tukaj.

»Na pomoč! Na pomoč!«

Divji, brezmiselni, hripavi kriki so se izvili iz mojih prsi, a odgovora ni bilo nobenega. Daleč so odmevali v krasni noči. Drugače pa je bilo vse tiho. Samo črički so škrdeli neutrudno v lepo noč. Mesec se je oziral name sočutno s svojim polnim obrazom.

Da je bil oni ranjen, zbudil bi se bil ob tem kriku. Mrtev je. Eden naših ali pa Turčin. Moj Bog! Kakor da ne bi bilo vseeno... In spanec je zatisnil moje trudne oči.

K bolgarski vstaji v Macedoniji. Prizor iz macedonske vasi.

Z zaprtimi očmi sem ležal, čeravno sem bdel že davno. Nisem maral razpreti oči, ker čutil sem pod zaklopljenimi vejicami solnčni svit: če bi odprl oči, bi me žgalo. Tudi veliko je boljše, da se ne premikam... Včeraj — zdi se mi, da je bilo včeraj? — so me ranili; potekel je prvi dan, drugi bo minul — umrl bom. Vseeno mi je. Najboljše je, da se ne pregibljem! Naj ostane telo mirno. Kako dobro bi bilo, ustaviti tudi naporno delovanje možganov. Toda to se ne da z ničemer zadržati. Misli, spomini se gnatejo po glavi. Sicer pa itak ne bo trajalo dolgo, kmalu bo končano. V časopisih bo pa nekaj vrstic, da so, kakor po navadi, naše izgube neznatne; ranjenih toliko in toliko; padel je prostak enoletni prostovoljec Ivanov. Ne, niti družinskega imena ne bodo navedli. Neki gotovi, kakor ono neznano ščene...

(Dalje.)

† Jožef grof Auersperg,
padel na južnem bojišču.

PO SVETU

Svetovna vojska.

V preteklem tednu se ni zgodilo na severnem bojišču — na Poljskem in v Galiciji — nič važnega. Ko so se naše in nemške čete umaknile od Visle proti zahodu, so tam zavzele nove postojanke in se pripravljajo na nove boje. Rusi so skušali potisniti našo armado v Galiciji nazaj in priti zopet čez Karpate, pa so bili doslej srečno odbiti. Ravnotako niso mogli zavzeti Černovic, ki so zopet v naši posesti.

Na jugu so slednjič Srbi pregnani iz vsega bosenskega ozemlja. Naše čete so zopet junaško zavzele Šabac, ki so se ga že v začetku vojske polastile, in se pomikajo proti notranjosti Srbije. Druga naša armada prodira preko Drine.

Na belgijski obali se še vedno bije strašni boj med Nemci na eni in Francozi, Angleži, Belgijci na drugi strani. Francozi so bojišče poplavili z vodo, na kar so se Nemci morali umakniti, da pridejo po ovinku do Calais (Kalé), katerega se hočejo za vsako ceno polastiti. Ta velikan-ska bitka je pač največja, najdalgotraj-

Po bitki. Pogled na hišo, ki jo je zadel strel iz možnarja kalibra 42 cm

Iz srbskega tabora. Bolnišnica na bojnem polju.

Slovenski vojaki v Doboju v Bosni. Med njimi Miha Dimnik (X), sin deželnega poslanca Dimnika.

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zaccane. — Prevel Josip Medic.

Prvi del.

I. Smrtna ura.

Dne 25. majnika je ostri žvižg lokomotive in zategnjeno trobentanje kolo-dvorskega čuvaja naznanjalo, da se bliža vlak iz Orleana.

Nekaj trenutkov pozneje se je prikazal na tiru vlak sam in se je ustavil na pariški postaji.

Bilo je ob osmih zvečer; vsi popotniki so naglo zapuščali železniške vozove, v katerih so bili gosto natlačeni, in vsakdo je hitel, da stisne roko sorodnika ali prijatelja, ki je čakal ob vhodu na postajo.

Nekoliko hipov je vladal prisrčen nered, v katerem so se živahno vrstili vzkliki

veselja in srčne radosti. Na postaji je vse živel, se gibalo, valovilo — prizor, ki se vrši vsak dan od takih priložnostih in ki je vedno nanovo zanimiv.

Sredi tega živahnega dirindaja in nereda, pri katerem je vsakdo nehote sodeloval, je samo en popotnik navidez malomarno in mirno z umerjenim korakom stopal po peronu.

Bil je zelo mlad človek, imel je komaj petindvajset let in je nosil duhovniško obleko, ki je bila popolnoma nova. Namesto prtljage je imel le majhno torbico in v njej nekaj perila.

Hodil je že deset minut gorindol.

Široki klobuk, čigar kraji so mu deloma zakrivali obličje, ga vendar ni mogel popolnoma zakriti in tako se je moglo opaziti, da je nenavadno blede in da mu semintja ustnice nervozno podrhtevajo. Njegovo oko je bilo tako živahno, da ni moglo utajiti čuvstev, ki so navdajala mladega moža.

Včasi se je v tem črnem in globokem očesu čudno zasvetlikalo in nagle, s silo pridržane kretnje so razodevale nestrp-

nost, razočaranje pričakovanja, in dokazovale, da mora imeti malomarni popotnik določen, skrivnosten namen.

Toda bilo je obenem očitno, da je ta človek zelo oprezen; zdelo se je, kakor bi se bal, da ga bo kdo opazoval — ali morda zasačil — zato je bilo njegovo obnašanje nekako prisiljeno. Naenkrat pa se je ustavil in ustnice so mu nehote zašepetale nekaj nerazumljivih besed.

Na postajo je ta hip prišel neki duhovnik.

Bil je človek kakih trideset let, bledega in ljubeznivega obraza; na njegovem obličju se je bralo kakor v odprti knjigi vse trpljenje težkega življenja, polnega žrtev in zatajevanja.

Mladi duhovnik mu je šel živahno naproti.

»Ali niste Vi gospod Karlo?« — ga je vprašal, podavši mu roko, ki je trepetala od razburjenja.

»Da, sin moj,« — je odgovoril novi prišlec in je stisnil ponudeno roko. — »Ali ste Vi bili tisti, ki mi je pisal ono pismo?«

»Da, jaz ...«

Srbska pehota z oklopnimi strojnimi puškami.

nejša in najbolj krvava, kar ji pozna svetovna zgodovina. Končala se ne bo drugače, kot da eden obeh sovražnikov popolnoma omaga.

Med vojskujoče države je stopila zadnji čas tudi Turčija. Ni bilo prave vojne napovedi, temuč se je vojska začela precej z

dejanjem. Turško brodovje je napadlo rusko mornarico, ki je baje polagala mine, da Turkom zapre pot iz Dardanel — in krvavi ples se je začel. Turki so doslej potopili nekaj sovražnih ladij in obstreljevali ruska mesta ob Črnem morju.

Lahko mogoče je, da se bodo v do-

† Matevž Zaplotnik,
padel na severnem
bojišču.

† Jožef Volk,
padel na severnem
bojišču.

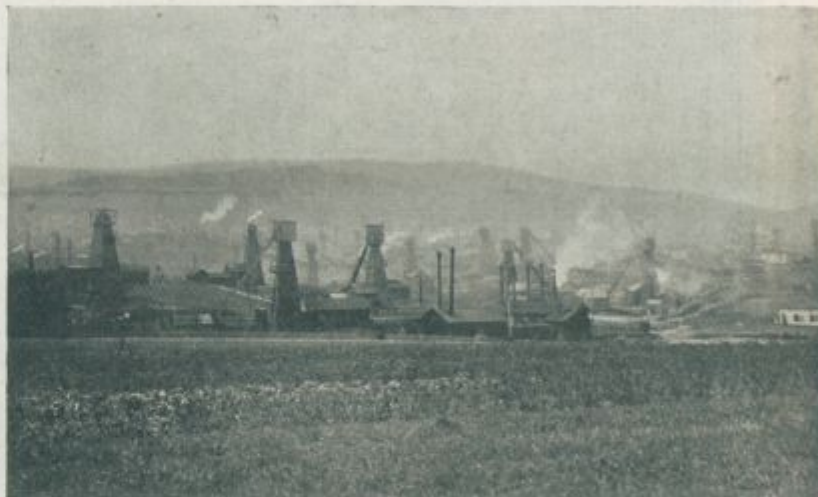
glednem času zapletle v vojni metež še nekatere druge države, ki so doslej ostale nevtralne.

Kruh v vojski.

Zalaganje čet s kruhom je v vojski zelo važna in nič manj težavna reč. Kruh se ne drži dolgo in se zlasti rad pokvari med prevozom; užiten ostane kvečemu devet dni. Zato so si skušali pomagati s

Srbski vojaški tovorni vozovi
s hrano in municijo.

Pogled na petrolejske vrelce v Borislavi v Galiciji, ki so zopet prišli nepoškodovani v našo posest.

»Pismo župnika pri Sv. Jakopu, ki mi Vas priporoča, mi je vzbudilo spomine, ki jih ne bom nikoli pozabil... in se bom za srečnega štel, če Vam bom mogel v Parizu iti na roko. Ali mislite ostati tukaj dolgo časa?«

»Samo nekaj dni, gospod.«

»In kam pojdete sedaj?«

»Nič ne vem, kam bi.«

»Dobro, tedaj... ne izgublajva časa. Pojdiva, mladi prijatelj; kadar bova pri meni doma, se lahko mirno pogovoriva, in če Vam moji sveti pomorejo, da izberete dobro pot, bom hvaležen Bogu in izvrstnemu župniku pri Sv. Jakopu, ki mi Vas je poslal.«

Po teh besedah sta duhovnika odšla.

Gospod Karlo je stopal naprej, njegov tovariš pa za njim, uravnavač svoj korak po njegovem; šel je skozi nočni pariški šum, ne da bi se količkaj menil zanj.

Ko sta prehodila velik del mesta, sta se ustavila pred obširnim poslopjem, ki se je s svojo temno, mrko zunanostjo odbijalo od mračnega neba, čigar gosti oblaki so grozil z bližnjo nevihto.

Pred težkimi, z železom obitimi vrati je stopala straža s pravilnim, enakomernim korakom gorindol.

»Tukaj smo!« — je dejal gospod Karlo obrnivši se proti vratom, ki so se pred njim odprla.

»Kakšno poslopje je to?« — je vprašal mladi duhovnik jecljaje.

»To je ječa, imenovana roketska, in jaz sem nje kurat,« — je odgovoril gospod Karlo.

Vstopila sta. Ko sta korakala preko dvorišča in prišla v svetlobo plinove luči, je kurat pogledal svojega spremljevalca ter kriknil začudenja.

Mladi duhovnik je bil mrliško bled...

»Kaj Vam je?« ga je vprašal živahno.

»Nič, nič mi ni,« — je odgovoril spremljevalec v zadregi. — »Nisem še navajen na take prizore in misel, da sem v ječi na smrt obsojenih, me je pretresla.«

Gospod Karlo mu je sočutno stisnil roko.

»Nič ne dé, dragi prijatelj« — mu je rekel ljubeznivo, — »to čustvo prihaja iz dobrega srca in Vam ga ne morem zame-

riti. Delo, ki nam ga Bog odloča, je često težko in mučno, toda On nam zna dati tudi dovolj moči, da ga srečno izvršimo; tudi Vam bo dal ob svojem času moč, ki je sedaj še nimate. Pa pohitiva, ne izgublajva časa, ker se bojim, da bom nocoj še moral prestati težko preizkušnjo.

»Kako preizkušnjo, gospod kurat?«

»Nič... nič! Pojdiva, pojdiva!«

Ko sta hotela oditi po stopnicah, je stopil h gospodu Karlu ravnatelj jetnišnice, ga odvedel v kot in mu nekaj zašepetal.

Kurat je vztrepetal... toda ko je videl, da ga njegov tovariš opazuje, je brž stopil k njemu in mu pokazal pot navzgor; nekaj trenutkov pozneje je odprl vrata svoje skromne sobice.

»Glejte, to je moje stanovanje,« — je dejal preprosto. »Odložite svojo prtljago; v omari boste našli nekaj mrzle pečenke in malo sadja. Jejite in pijte... Pozneje, če boste zaspani, ležite v mojo posteljo.«

»In Vi, gospod kurat?« — je vprašal mladi duhovnik.

»Ah, jaz!« — je odgovoril kurat. »Jaz

† Korporal Martin Potočnik,
umrl v Olomucu.

† Jožef Praprotnik,
padel na južnem
bojišču,

tem, da so ga rezali na rezine, ki so jih še enkrat prepekli — toda potem ni kruh več tako slasten in je tako trd, da ga morejo vojaki uživati le v juhi. Plesniv kruh so skušali s tem rešiti, da so ga devali še enkrat v peč — pa tudi to se ni obneslo. Vse to so poskusi, ki trajno ne pomagajo. Čete zahtevajo dobrega svežega kruha in vsak moder vojskovodja se mora potruditi, da jim ga da. Zato je bila poveljnikom že od nekdaj vsakdanji kruh prva skrb.

Vojaki Friderika Velikega so dobivali edino kruh kot reden živež in so se s kosom kruha in močnikom popolnoma za-

Portugalska konjenica, slavna po svoji spretnosti v bregovitih pokrajinah.

dovoljevali. Friderik je tedaj skrbel, da so se njegove armade držale blizu krajev, kjer so mogli napeči dovolj kruha; to je armado sicer oviralo, da se ni mogla svobodno gibati, toda za tedanji način vojskovanja to tudi ni bilo tako potrebno.

Napoleon je uveljavil načelo, ki velja še dandanes, da se mora kruh peči v bližini armade. Sestavil je čete pekovi iz

mož, ki so ta poklic že v miru izvrševali; te čete so redno sledile glavni vojski in so jo zalagale s kruhom. Vendar se tudi to ni popolnoma obneslo. Peki so potrebovali preveč časa, da postavijo peči iz opeke; vrhutega je mogla taka peč napeči komaj 1500 kilogramov kruha na dan. Tako se je dogajalo, da je kruh vendar zaostal za prodirajočimi četami in da je bil že pokvarjen, ko je prišel vojakom v roke. Ker tedaj Napoleon ni mogel sam dati vojakom vedno dovolj kruha, je prepuščal deželam, v katerih so se vojskovali, da jih redé. Zanašal se je preveč na plodovitost sovražnikove zemlje — kar se je ob njegovem pohodu na Rusko tako krvavo maščevalo.

Nemci so leta 1866. ravno narobe grešili. Hoteli so preskrbeti vso hrano za vojake iz domovine in so upali, da jim bo pri tem železnica, to novo, nepreizkušeno sredstvo, dobro služila. Toda kruh je bil vedno plesniv, preden je prišel iz daljnih mest na bojišče. Prepečenca, ki so ga dajali vojakom, čete niso hotele jesti, ker je bil iz ržene moke, in so ga metale proč. Nemec sploh ne mara prepečenca; on hoče imeti domačega kruha, medtem ko sta Rus in Francoz tudi s prepečencem zadovoljna.

Tudi l. 1870. so Nemci imeli zaradi dobave kruha iste sitnosti kakor l. 1866. Kruh se je dovažal počasi in neredno, dokler se niso Nemci polastili francoskih mlinov, ki so jih potem dolgo prehranjevali.

Srbi se umikajo iz Bosne.

imam sedaj nujen popravek in mislim, da se ne bom vrnil prej kot jutri zjutraj.

»Kaj se bo zgodilo?«

»Povedal Vam bom pozneje.«

»Zakaj ne precej?«

»Zakaj, dragi prijatelj?« — je dejal kurat s čudnim naglasom... — »Ker ste trudni, ker ste potrebni počitka in ker nečem motiti Vašega spanja...«

Pri teh besedah se je prijazno smehljajal.

Nato je mlademu duhovniku stisnil roko in odšel.

Ta je nekaj časa prisluškoval, kako so odmevali njegovi koraki in se zgubljali v globočini hodnikov, nato se je vrnil v sobo, nepokojen, strastno razburjen; srce mu je bilo polno groznega nemira.

Odkar je stopil v jetnišnico, zlasti odkar se je nahajal sam v tej molčeči sobici, se je zdelo, da ni več duhovnik; pod talarjem je oživel drug človek, njegov pogled je postal mrzličan in temen, njegovo obnašanje nemirno.

Naenkrat je skočil na noge in pohitel k oknu.

Zaslišal je čuden, skrivnosten, žalosten šum.

Njegovo srce je bilo z vso močjo, čelo mu je pokrival mrzel pot. Odprl je okno, se naglo sklonil vun in uprl svoj pogled na trg Roket.

Videl je pred seboj gосто gručo ljudi, mož in žena, strašno množico, iz katere so se razlegali kriki in glasno mrmranje. V daljavi so se lesketali v noči bajoneti vojakov... Potem je zagledal sredi vsega tega neko stvar čudne oblike, strašen stroj, ki je dvigal dve rdeči roki proti nebu in okrog katerega so prihajali in odhajali zaposleni možje; pribijali so deske krvavo rdeče barve in včasih se je prikazovala med njimi jeklena sekira, katere ostrina se je svetila v senci kakor grozna svetilka...

Mladenič je razumel... kriknil in odskočil od okna.

II. Obsojenčeva celica.

Bil je šafot, tisti krvavi oder, na katerem je ostra sekira sekala obsojencem glave!

Kmalu se je imela izvršiti strašna drama; čez nekaj ur bo nesrečnik z lastno krvjo plačal zločin, ki ga je zakrivil. Pripravljali so oder za izvršitev smrtne obsodbe — in gotovo je to bila skrivnost, katero mu je kurat pred kratkim skušal zakriti.

Mladenič se je obupno prijel za glavo in se vrgel na posteljo.

»O, oče moj! Oče moj!« — je mrmral v silni bolesti.

Čeprav si je mašil ušesa, da bi ničesar ne slišal, je ropot vendar prihajal do njega.

Toda ta onemoglost in bolest ni trajala predolgo. Ta človek je imel očitno skriven namen, ko je prišel v Pariz, in gotovo ni bil zgolj slučaj, da se je znašel v jetnišnici ravno to uro, ko se je obsojenec pripravljaj na smrt.

Dvignil se je.

Zbral je vse svoje sile, da zatre slabost, ki ga je bila za nekaj časa premagala, in je ravno hotel iti zapret okno.

Pa ni bilo več časa...

(Dalje.)

Zmagoviti boj bosenskih polkov z Rusi.

Japonec ne potrebuje kruha; med vojsko v Mandžuriji se je zadovoljeval z rižem, ki si ga je kaj preprosto sam pripravljaj. Rusi, ki so se že v rusko-turški vojski odlikovali s posebno spretnostjo v pripravljanju kruha, so si v Mandžuriji sami pekli kruh v luknjah, ki so jih izkopali v tleh.

V balkanski vojski so si turške čete same pripravljale kruh, takozvani arabski kruh; vsak mož je nosil seboj kovinasto ploščo, katero je s testom del na ogenj. Toda ta jed ni mogla popolnoma nadomestiti pravega kruha in tako so Turki morali dajati svojim četam tudi mnogo prepečenca. Ker pa ni bilo vedno vode, da bi ga zmehčali, ga je bilo težko zgrizti, vsled česar se je mnogim vojakom vnelo

nebo in dlesno, da sploh niso mogli ničesar več uživati.

Prejšnje čase, ko je imela skoro vsaka kmečka hiša svojo peč, je bilo vojakom lažje pripraviti si kruh. Sedaj je pa peči vedno manj; zlasti v industrijskih krajih, in tako je peka vedno težavnejša. Zadnji čas je vojna uprava vpeljala premakljive poljske peči, ki popotujejo skupaj z armado. Toda tudi te potrebujejo precej časa, preden oskrbe zadostno množico kruha; vsled tega je vojak še dandanašnji večkrat prisiljen, da si sam speče kruha — kakor ve in zna. Večkrat tudi to ni mogoče, ker primanjkuje časa, miru ali moke. Tedaj moli tudi vojak, še z večjo prisrčnostjo nego njegovi doma: »Daj nam danes naš svakdanji kruh!

† Jožef grof Auersperg

je letos meseca majnika pri železniški nesreči v Ljubljani dobil bolezen otrpnjenosti noge. Kljub požrtvovalni zdravniški pomoči ni bilo mogoče noge popolnoma ozdraviti. Kljub temu je pokojni jurist takoj prve dni odrinil, opirajoč se še ob palico, k svojemu bos.-herc. pešpolku št. 3. v Budimpešto in je brez vsake preiskave stopil v svojo stotnijo. V boju 19. avg. 1914 je bil južno od Pricinovića pri Šabcu težko ranjen in je naslednji dan ranam podlegel. Njegova identiteta se je mogla dognati

šele po njegovi smrti potom fotografiranja. Naša slika kaže mladega praporščaka ležečega v krsti. Bil je ljubezniv, a zelo navdušen vojak. Pokopan je v Rumi. — Lahka mu tuja zemljica!

† **Jožef Volk.**

Pokojni Jožef Volk je bil rojen dne 27. februarja l. 1888. na Suhoriji, občina Košana, na Notranjskem. Bil je krepak, pošten mladenič in priden delavec. Kot vojak je služil v Gorici pri 7. lovskem bataljonu. Potem je bil eno leto v Ameriki. V začetku julija se je vrnil domov in kmalu potem je moral odriniti na bojno polje. Kakor bi slutil, da se ne vrne nikdar več, je rekel svojemu bratu ob slovesu: »Mater sem spremil do groba, očeta ne bom!«

Kmalu so se uresničile njegove misli. Dne 8. septembra je bil ranjen, krogla mu je predrila trebuh in hrbet; dva dni pozneje je bil že pokopan.

Ko se je raznesla vest po vasi o njegovi smrti, je pretresla marsikoga in mnogo oči se je orosilo, kajti bil je priljubljen ne le pri domačih, ampak pri vseh vaščanih. On sam ni poznal ne sovraštva ne prepira, zato so ga vsi čislali. Pogrešali ga bodo domači, ki so ga tako ljubili, pogrešali prijatelji in znanci, da, cela vas.

† **Jožef Praprotnik.**

Rajni je padel na južnem bojišču. Rodil se je v Središču na Štajerskem. Prosti čas, ki mu je preostajal pri krojaški obrti,

je posvečal z vso vnemo našim društvom. Mariborski Orel mu ohrani hvaležen spomin kot svojemu vestnemu predsedniku in načelniku, graški Orel kot svojemu

predsedniku, društvo »Kres« v Gradcu kot svojemu marljivemu sotrudniku, Jugoslovanska Strokovna Zveza v Gradcu kot svojemu predsedniku, vsi, ki so ga poslušali na shodih, kot navdušenemu govorniku. Prej se je boril za večno lepe ideale z uma svetlim mečem, sedaj je padel za domovino kot junak z bojnim mečem. Bodi junaku tuja zemljica lahka!

† **Martin Potočnik.**

Martin Potočnik se je rodil v Savinski dolini in je bil sin veleposestnika pri Novi cerkvi blizu Vojnika. Bil je vesel mladenič in hraber vojak ter je še pred odhodom na bojišče navdušeno prepeval na kolodvoru: »Naj krogle križem švigajo — mi fantje ne pobegnemo!« Bil je mnogo krat v ognju, a zadet ni bil nikoli.

Svoji nevesti je pisal z bojišča: »Dam ti vedeti, da sem še hvala Bogu živ in zdrav. Slovenska kri ne odneha, dokler bo kaj sovražnika! Pozdravljam vse Škofljane, posebno tebe, draga! Na veselo svidenje!« Medtem, ko je to pismo potovalo v domovino, je zbolel in bil prepehlan v bolnišnico v Olomuc, kjer je živel še dva tedna. Dne 13. oktobra je izdihnil.

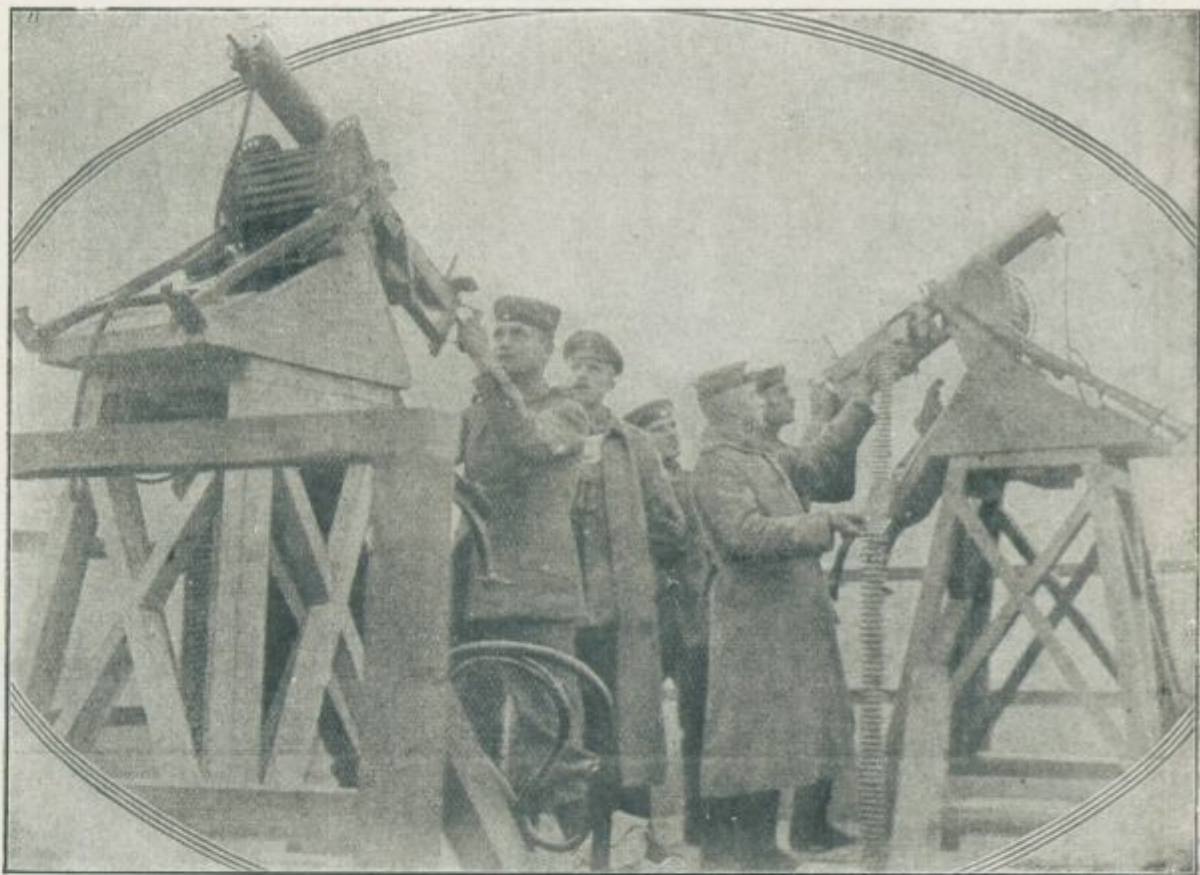
Njegovim blagim staršem in njegovi nevesti iskreno sožalje. Vsem, ki smo ga poznali, ostane v vednem lepem spominu.

† **Matevž Zaplotnik.**

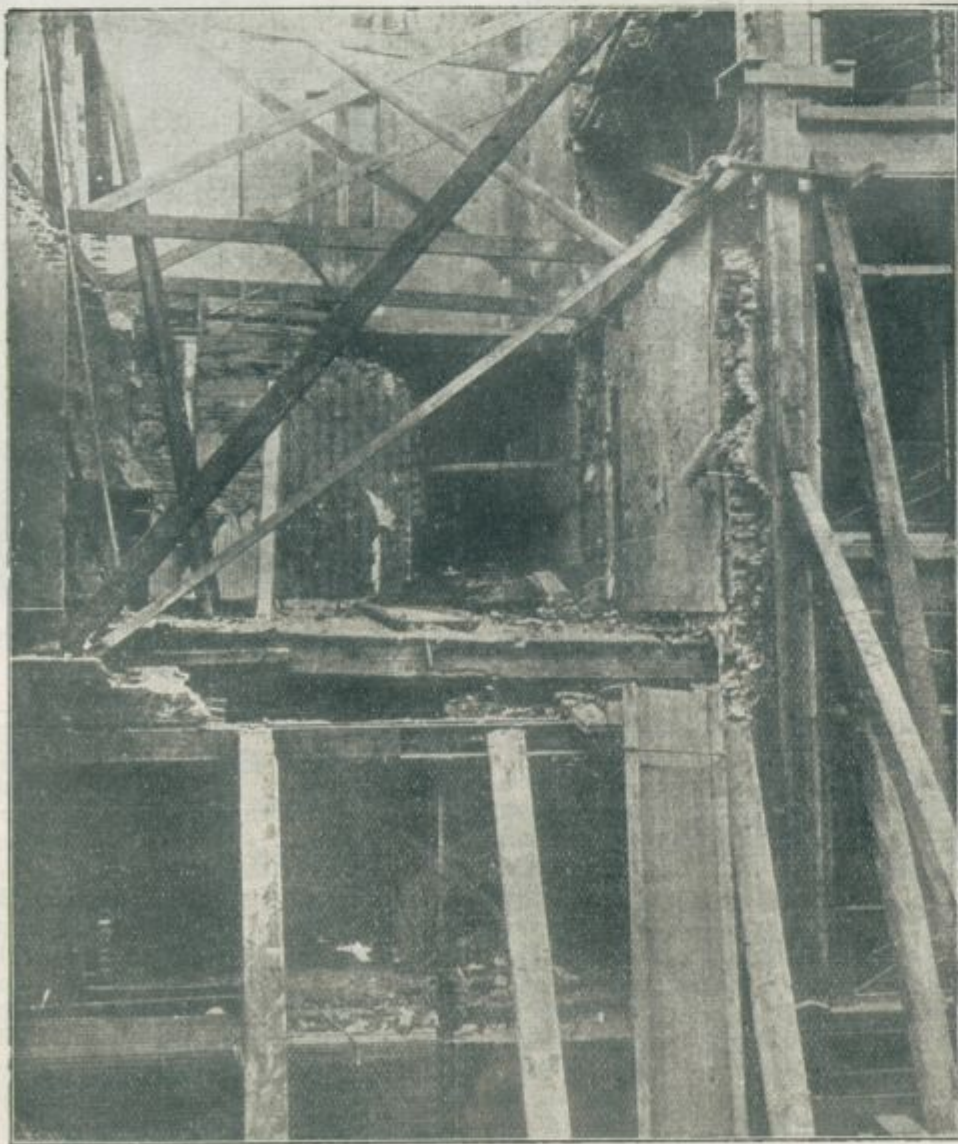
Rajni Matevž Zaplotnik je bil rojen v Letenicah pri Kranju iz znane rodbine, iz katere je izšel tudi ljubljanski katehet gospod Ignacij Zaplotnik. Bil je izredno priden, skromen mladenič, vzornega vedenja, spoštovan in ljubljen od vsakogar, kdor ga je poznal.

Padel je v bitki na severnem bojišču, kruto ranjen od sovražne krogle. Še malo pred svojo smrtjo je govoril z našim rojakom, vojnim kuratom dr. Kulovcem, kateri je tudi obvestil sorodnike o njegovi smrti.

Mirno počivaj, vrli junak!

Strojna puška v boju z aeroplani. Oddelek strojnih pušk strelja s strehe na francoske aeroplane.

Strašni učinek bombe, vržene iz Zeppelinovega zrakoplova.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.

(Dalje.)

Avstrijska artiljerija je bila tedaj mnogo boljša od francoske in je tudi nadkriljevala prusko l. 1866. Ravno v bitki pri Kraljevem gradu je topništvo delovalo izborna; četudi ni moglo pomankljivosti starih pušk popolnoma nadomestiti, je vendar skoro dve uri zadrževalo vso prusko armado in na ta način s svojo požrtvovalnostjo zabranilo, da ni bila cela armada uničena.

Tudi Švicarji in Američani so vpeljali risane topove. V cevi so vrezali večje število tenkih in plitvih risov, projektilu so pa na dno pritrdili obroček iz mehke kovine. Smodnikovi plini so ta obroček raztegnili po načinu Miniéjevih topov in vtisnili v rise. Ta naprava je imela prednost, da je bila topova cev na tesno zapeta in da plini niso mogli preko krogle uhajati na prosto.

Pruska armada je takoj po nabavi puške-iglenice poskušala tudi s topovi, ki

Grob v Ljubljani umrlih ranjencev.

Provizorični spomenik, ki ga je dal deželni odbor postaviti na dan Vseh svetih.

Zastava 17. pešpolka, ki vodi vrli kranjski polk v boju proti Rusom.

bi se zadaj nabijali. Prvi poskusi niso uspeli. Šele po Cavalli-Wahrendorfovih uspehih so jeli svoje poskuse zopet ponavljati. Četudi so bili francoski, zlasti pa avstrijski topovi za one čase izborni, vendar so imeli hibo, katera se pri topovih, ki se spredaj nabijajo, ne da popolnoma odstraniti. Krogla ni do cela izpolnila topove cevi, vedno je trebalo pustiti nekoliko duška, da je bilo možno poriniti jo v cev. Vsled tega pa moč smodnikova ni bila do skrajnosti izrabljena in tudi opletanje krogle v cevi, če ravno zelo nezadostno, je kolikor toliko vplivalo na nje siguren tek. Pri topovih pa, ki se zadaj nabijajo, je možno kroglo napraviti tako veliko, da jo smodnik s silo porine skozi cev.

Krog srede minulega veka so jeli za topove porabljati novo snov — lito jeklo. Lito železo (grodelj) je za topove le malo sposobno; samo ob sebi zelo krhko ima proti pritisku plinov nezadostno odporno silo. Topove iz litega železa je bilo treba napravljati neprimerno debele in močne in vsled tega zelo težke; rabili so jih večinoma le tamkaj, kjer jih ni bilo treba premikati z mesta, n. pr. v trdnjavah in na ladjah. Za vojno so pa rabili skoro izključno topove iz brona. Bron je veliko

Tovarnar Krupp ima neprecenljivo zaslugo, da je vpeljal novo tehniko, kako naj se lito jeklo izdeluje tudi v nenavadno velikih kosih.

L. 1855. je dal pruski vladi prve topove iz litega jekla na razpolago. Dolgotrajne in zelo obsežne preskušnje so do gnale, da je bilo jeklo nenadomestljiv material [zlasti za težke topove. Pri teh preskušnjah se je tudi skušalo dognati, kake dolžine naj bo cev, kateri kaliber je najugodnejši, koliko naj bodo risi v cevi zaviti (Drall), in potem velikost in dolžina granate. L. 1859. je pruska vlada naročila pri Kruppu prvih 300 topov iz litega jekla. Cev je tehtala 433 kg in imela kaliber 9 cm, v cevi vrezanih 18 risov. Nabijali so se zadaj in zapirali z valjastim zaklopom (Kolbenverschluss). Valjar se je zelo na polno porinil zadaj v cev, skozi njega in obe steni cevi se je vtaknil prečni zapah. Da plini niso uhajali in opekli moštva, je bila na spodnjem delu smodnikove vrečice kapica iz močnega papirja, ki se je na zaklop točno pritisnila in ga

Vizita ranjencev v dež. bolnišnici v Ljubljani.

Fot. J. Müller nast.

Zdravnikom na čelu primarij dr. Jenko.

bolj vlačen in prožen kakor lito železo in za bronast top je treba vsled tega mnogo manj snovi, kakor pa za železni, vsled njegove manjše teže je v vojni bolj premakljiv, kot pa težki železni top.

hermetično zaprla. Granata je tehtala 690 kg in je bila zunaj obdana s svinčnim plaščem, v katerega so se vrezali risi topove cevi. Streljalo se je s tem topom do 5000 m daleč. (Dalje.)

Tomaj. Gojenke jubil. gospodinske šole, zavoda »Elizabetišča« v Tomaju pripravljajo čaj, odcedke in razna krepčila za vojake.

Bitka pri Borodinu.

(Iz romana »Mir in vojna« L. N. Tolstoj.)

(Dalje.)

Ko je Napoleon prijezdil na vrh, je zagledal skozi dim vrste mož v uniformah, katerih barva se mu je zdela nenavadna. V gostih oddelkih so stali za Semenskovim in za okopom in njih topovi so neprestano grmeli in se kadili. To že ni bila bitka, to je bilo pravo klanje. Napoleon je pridržal konja in se je zopet mračno zamislil, kakor ko ga je Bertijé poklical. Ni mogel preprečiti klanja, ki se je vršilo pred njim in okrog njega, ki ga je dozdevno on vodil in ukazal in ki se mu je vsled neuspeha prvokrat zazdelo neokusno in odurno.

Eden izmed generalov si je drznil svetovati, naj bi tudi »staro gardo« porabili za boj. Nej in Bertijé, ki sta stala poleg Napoleona, sta se pogledala in se zaničljivo nasmehnili nepremišljenemu predlogu tega generala.

Napoleon, ki je povesil glavo, je dolgo molčal in je slednjič rekel: »Osemsto milj od Francije nečem uničiti svoje garde.« Nato je obrnil konja in odjahal nazaj v Ševardino.

9.

Ruski vrhovni poveljnik Kutuzov je sedel na istem mestu, kjer ga je Pijer videl zjutraj. Sam ni nič ukazoval, marveč je le pritrdjeval temu, kar so mu svetovali obkrožajoči ga štabni častniki, ali pa jih je zavračal.

»Prav, prav, le tako storite!« je odgovarjal na razne predloge. »Prav, prav, zajahaj, bratec, in poglej!« se je obrnil k nemu in »ne, ne, rajši malo počakajmo!« k drugemu. Tako je poslušal sporočila, ki so mu jih prinašali, in je ukazoval podložnim, kaj naj store, če so želeli ukazov; toda ko je poslušal poročilo, se je zdelo, da se ne meni za zmisel besed, ki so mu jih govorili, temuč da se zanima za nekaj drugega, za tisto, kar je izražal obraz, ton in govor poročevalca. Iz svojih dolgoletnih vojnih izkušenj je vedel, da en sam človek ne more voditi stotisočev ljudi, ki se bore za življenje in smrt, in je bil spoznal, da bitke ne odločijo ukazi poveljnikov, ne kraj, na katerem čete stoje, ne množica topov, ne število ubitih vojakov, temuč tista nevidna moč, ki jo imenujejo »duha čet«: tej moči se je podredil z

željo, da jo vodi, kolikor je mogoče. Zato je ležal na obrazu Kutuzova izraz mirne pazljivosti in pozornosti, ki je skoro nadvladovala trhlost njegovega slabotnega, starega telesa. Ob enajstih dopoldne so mu naznanili, da so se Rusi zopet polastili od Francozov osvojenih okopov, da je pa general Bagratijon ranjen. Kutuzov je glasno vzdihnil in odmahal z glavo.

»Pojahaj h knezu Bagratijonu in povprašaj, kako se počuti,« je zaklical enemu izmed pribočnikov in se je potem obrnil k princu Virtemberskemu, ki je stal za njim.

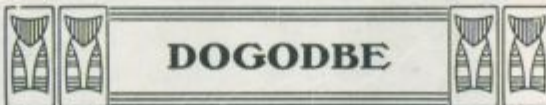
»Visokost, ali bi ne hoteli prevzeti poveljstva pri prvem koru?«

Kmalu po svojem odhodu pa je princ — tačas je prišel kvečjemu do vasi Semenovsko — poslal pribočnika nazaj h Kutuzovu s poročilom, da prosi novih čet.

Kutuzov se je zmračil in je odposlal Dohurova z ukazom, da prevzame prvi kor, princa pa je prosil, naj se vrne k njemu nazaj — ker ga le težko pogreša.

Ko je prišla vest, da je francoski general Mirá ujet in mu je štab čestital, se je Kutuzov samo nasmehnil in rekel: »Počakajmo še malo, preden se veselimo. To še ne pomeni veliko, da je Mirá ujet!« Kljub temu je poslal pribočnika s to novico k četam.

Ko je Čerebinin prijezdil z novico od levega krila, da so Francozi zavzeli okope pri Semenovskem, je Kutuzov vstal, spoznavši po hrupu z bojišča in po obrazu Čerebinina, da novica ni ugodna, prijel pribočnika za roko, ga peljal proč in rekel: »Pojdi, bratec, k Jermolovu in poglej, če se dá tam kaj napraviti.« (Dalje.)

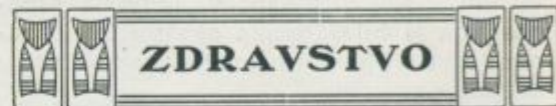

Radovedna sodnija. Mlad posestnik je prevzel varuštvo nad nekim posestvom. Ne samo da je moral posestvo vzorno oskrbovati, moral je po nalogu sodnije voditi tudi knjige in zapisovati vsako malenkost in izpremembo, ki se je izvršila na posestvu. O vsem tem je bil še pod kaznijo dolžan sodišču najnatančneje poročati. Poleg teh sitnosti je imel še nesrečo: poginila mu je najlepša svinja, ki je pred svojim poginom še požrla vseh šest svojih prašičkov. Zvest svojim dolžnostim je takoj poročal sodišču, da je 12. av-

gusta v inventarju pod št. 311 označena in na 230 K cenjena svinja vrgla šest prašičkov, istega dne pa je vseh šest požrla in končno dne 13. avgusta poginila.

Sodišču pa, ki je bilo sicer zelo natančno, ki pa ni imelo dosti zmisla za gospodarstvo, se je zdelo to poročilo nepopolno. Zato je vlogo vrnilo in zahtevalo, naj se stvar izpopolni in zlasti naj se navede: 1. zakaj je svinja poginila, 2. zakaj je snedla prašičke.

To je pa bilo zaposlenemu varuhu že preveč. Zato odgovori takole: ad 1. zakaj je svinja poginila, ne morem z gotovostjo trditi, ker mi vse svoje žive dni ni o svojem zdravstvenem stanju ničesar povedala; ad 2. vzrok pa, zakaj je snedla pred poginom svoje prašičke, se mi zdi popolnoma jasen. Najbrže je to storila radi tega, ker je slutila svojo bližnjo smrt in ni želela, da bi njeni prašički prišli pod varuštvo.

Koža ostane mlada. V novem ilovnatem lončku zmešaj enake dele belega voska, čebulnega soka, tekočega medu in soka belih lilij, postavi lonček na žerjavico in mešaj z lesnim klinčkom, dokler se vosek ne raztopi, potem odstavi in mešaj, dokler se ne ohladi. Zvečer natari za nohet tega mazila na obraz, zjutraj zdrgni obraz s platneno otiračo in se umij z mlačno vodo.

Jajčje lupine so uporabne v zdravilstvu in v gospodinjstvu, treba jih je le posušiti in streti. V lupini je apno, ki je potrebna snov človeškemu telesu. Kadar peša kokoš, razkljuje jajce, da se nazoblje lupine. Star zdravnik je dejal: »Ko bi vedeli ljudje, koliko ima v sebi jajčja lupina, bi pustili mehko in bi uživali trdo.« — Stolčeno jajčjo lupino presej, tega prahu jemlji po eno žličko na dan. Za pokvarjen želodec, za mrzlico iz želodca, za golšo in bramorje. Otroku, ki zaostaja v rasti, ki je slabih kosti, dajaj dalj časa po dve žlički prahu na dan. Staro zdravilo za najhujšo mrzlico trešljiko je: Deni jajce v kupico, nali naj vinskega jesiha, zaveži z mehurjem in zakoplji za osem dni v zemljo, tačas bo jesiha razjedel lupino. Ko te grabi mrzlica, izpij to namah. — Po tem leku se mrzlica ne vrne več rada. — Kokoši, ki leže mehkuže, dajaj zdrobljene jajčje lupine, pa tudi drugače vrzi lupine rajša perutnini nego v smeti.

Nalezljiva bolezen in strah. Ne bati se! To je prvi pogoj, da se te ne loti bolezen. Strah naredi kri sprejemljivo za bolezen. — Živi redno in mirno kakor vedno, varuj se alkohola, prehlada nog in čev, postanih jedi, pokvarjenega zraka, nesnage, in ostal boš zdrav. Nevarnost ni tako velika, kot si jo slikajo plašljivci, saj je skoraj vsako poletje nekaj slučajev hude griže. Če te prime kak krč, bruhanje in letanje, ni treba misliti, da je to že najhujše, včasih se život tako iznebi strupenih snovi. Pač pa pošlji hitro po zdravnik!

Nohti se lomijo. Namaži jih zvečer z gabezovim mazilom in natari večkrat čez dan z limonovim sokom. Zadostuje že izžeta limona. Pri delu pokrij nalomljen nohet z usnjato kapico ali prstom rokavice, dokler se ne zaraste in utrdi. S škarjami ni treba vedno zbadati in rezati. Ako ti raste po zanohtnici nov nohet, si namaži voska na nohtnico, pod voskom se bo lepo razrastle novi nohet, ki postane sicer rad hrapav. Neraven novi nohet gladi previdno s kostjo. — Nohtom je potreba tu in tam malo mastnega mazila, da stanejo svetli in krepki. Bledi so znak slabe krvi.

GOSPODINJA

Odeje se dado prati. Seveda mora biti barva prevleke taka, da prenese vodo. Odejo namakaj dvanajst ur v mrzli vodi in menjaj vsako drugo uro vodo. Potem raztegni odejo na mizi in jo krtači z mehko krtačo in salmijakovo raztopino. Ko je prekrtačena in čista, jo namoči v polovici jesiha in polovici vode, da se osveži barva; previdno iztisni in izmij ter obesi v senci na prostem; na solncu se bata preveč strdi. Ko je odeja napol suha, jo pretepi, da se bata zrahlja, kar moraš ponoviti, kadar je odeja popolnoma suha. — Iz zdravstvenih ozirov bi pač bilo potreba prati odeje. Dokler so bile prevlečene z navadnim močnim ružom, je to še šlo. Zdaj ima najbolj preprosta hiša samo satin in atlas — in če so tudi našite s čipkami preobložene rjuhe, vendar najde mokri vzduh človeka, najdejo kali boleznin pot v bato. Če odejo samo iztepaš in solničiš, vendar ne prideš do živega v njej nabranim nezdravim snovem.

LISTNICA

Današnji številki smo priložili naročilnice za novo delo »Svetovna vojska«.

Da ustrezemo nekaterim naročnikom »Ilustriranega Glasnika«, naznanjamo, da bomo zemljevid evropskega bojišča znova natisnili in ga posamno prodajali po 20 vinarjev komad. Novi naročniki ga dobe brezplačno.

F. M. Podlipa. Obrnite se na naslov: Auskunftsstelle des k. u. k. Kriegsministeriums. Dunaj I. Biberstr. 11.

Naročnik s Štajerskega. Vaši želji bi radi ustregli, toda potem bi moral biti obseg »Glasnika« večji. Pridobivajte nam novih naročnikov in se bo list zvečal! Glede slik Vam bomo po možnosti ustregli.

Naročnica iz Mirne peči. Dopisnico ste poslali brez podpisa; blagovolite pisati še enkrat, da lista ne ustavimo.

I. Š. Orehek. Naročnina je plačana do 1. majnika 1915.

A. P. Gorica. List tako ekspediramo, da bi ga lahko dobili v petek. Če ga ne dobite, ni krivda upravnštva, temuč nerednih prometnih razmer. »Glasnika« ni mogoče izdajati dvakrat na teden.

Izšla je vojska v podobah,

to je prva vrsta ali skupina vojnih razglednic v izredno lepi izpeljavi. Prvih 16 razglednic nudi v resnici veliko več, kakor smo pričakovali. Krasne slike na finem papirju, predstavljajoče prizore, ki so v najtesnejši zvezi s sedanjo grozopolno vojsko, in vendar tako ljubke, domače, se bodo namah prikupile vsakomur. Sodeč po tej prvi skupini, smemo od naslednjih izdaj pričakovati še mnogo lepega, ker se bo založništvo vsestransko potrudilo, da bodo imeli pospeševalci dobrodelne svrhe tudi lepo nagrado za svojo požrtvovalnost. V prvi skupini se nahajajo ti-le ganljivi prizori:

1. Marija na bojnem polju.
2. Marija je mimo šla...
3. Sv. Peter sprejema padle v nebo.
4. Molitev pred vaško kapelico.
5. Slovo od doma.
6. Slovo od družine.
7. Mož piše ženi.

8. Rešilna postaja »Rdečega križa«.
9. Slovenska dekleta v službi »Rdečega križa«.
10. Ranjenci pri zabavi.
11. Krvavi poraz Srbov na Romanji planini.
12. Boj za ruski prapor.
13. Težki oblegovalni topovi.
14. Težki oblegovalni topovi pri delu.
15. Ujeti ruski ogleduh.
16. Iz bojov ob reki Visli.

Cena serije s poštnino vred je le ena krona. Eventualni prebitek je namenjen osrednji deželni pomožni akciji. Znesek se pošlje lahko tudi v 10 vinarških znamkah. Trgovci imajo primeren popust. — Naročila sprejema upravnštvo »Bogoljuba« v Ljubljani, Katoliška tiskarna.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršne Vam nudi resnično domača svetovnoznana tvrdka, ki je največja zaloga zlatnine in briljantov, sedaj po znižanih cenah.

Naj nihče ne zamudi prilike!

F. ČUDEN, LJUBLJANA

samo Prešernova ulica števil. 1

Lastna tovarna ur v Švici. Naročujte veliki cenik zastoj, tudi po pošti franko.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

LJUBLJANA

Prešernova ulica števil. 3.

Največja slovenska hranilnica

Denarnega prometa koncem leta 1913 — K 700.000.000 —
Vloge — K 43.500.000 —
Rezervni zaklad K 1.330.000 —

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Ostanki krasnega novega zimskega blaga za obleke so došli na zalogo. — Ostanki se prodajajo vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju 'HERMES' bratov Vokač v Ljubljani v Šelenburgovi ulici števil. 5 v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte).

Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan takoj, ko dobimo naročilo.

Naslov za pisma zadostuje: Podjetje zvezdnih tkanin 'Hermes' Ljubljana G.

Zahtevajte novi cenik od ostankov!

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela

Krajevni znaki za »Orle«, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Če hočete

svoje izdatke za nekaj mesecev skrajšati na par kron

dobite

od nas pojasnilo glede nakupa turške srečke. V najugodnejšem slučaju se Vam večji del prihranka povrne, v srečnem slučaju pa zamožete že dne 1. decembra zadeti

400.000 frankov!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana

Prodajalna Katol. tiskovnega društva (B. Ničman)

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom svojo veliko in bogato zalogo šolskih potrebščin, kakor:

zvezke, ovijalni, pisalni in risalni papir, svinčnike, šestila, ravnila, peresa, črnila, radirke, gobe, kreda, šolske knjige itd.

Cenjena naročila se hitro in točno izvršujejo ..

Opozarjamo pri nakupu vsakovrstnega obuvala za dame, gospode in otroke na edino moderno domače podjetje te stroke tovarno Peter Kozina & Ko. v Tržiču. Tvrdba ima v Ljubljani, Breg št. 20, veliko zalogo samolastnih priznanih najboljših in za vsako nogo priležnih izdelkov. Cene so vsled tega, ker se prodaja iz tovarne neposredno, brez konkurence.

Izšla je ravno kar **Družinska Pratika** *za leto 1915*

Ravnokar izšli letnik naše „Družinske Pratique“ s podobo sv. Družine na naslovnici strani se odlikuje izmed vseh dosedanjih po posebno izbrani, mnogovrstni vsebini in izredni obilici krasnih slik.

Omenjamo predvsem obširne popise o grozodejstvu v Sarajevu, življenjepisi posl. dr. Žitnika, katol. shod v Ljubljani, belokranjsko železnico, svetovno vojsko itd. Poleg tega pa najde čitatelj v „Družinski Pratici“ mnogo zabavnega in poučnega berila ter obilo gospodarskih tabel in pojasnil. Vsakdo, staro in mlado, bo našel v tem letniku „Družinske Pratique“ obilo pouka in razvedrila.

Cena izvozu 24 vinarjev. Razprodajalci dobe velik popust.

in se dobiva odslej pri
založništvu v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6

poleg tega pa tudi v „Katoliški Bukvarni“, Pred škofijo in v „Prodajalni Katol. tiskovnega društva“ prej F. Mičman v Ljubljani kakor tudi skoro v vseh trgovinah z mešanim blagom v Ljubljani in po deželi.

Slovenci, segajte po tem najcenejšem ljudskem koledarju.

Zahtevajte ga povsod.

Samo še par sto knjižic

Zločin v Sarajevu

je na razpolago. Kdor še nima te lično knjižice, naj si jo pravočasno nabavi, dokler ne poide. Razpečava jo „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Stane s poštnino vred samo 80 vinarjev.

„Balkan“

trgovska spedijska in komisijska
delniška družba

Ljubljana, Dunajska c. 33.

Prvo ljubljansko javno skladišče.

Centrala: Trst.

Prevažanje blaga vsake vrste. Prevažanje pohištva s pat. pohištvenimi vozovi v mestu in na vse strani. Redni nabiralni promet z Dunajem, Prago, Trstom itd.

Zacarinjevanje.

Točna postrežba. Cene zmerne. Telefon št. 100

Mladeničem, ki odhajajo k vojakom naj kupijo starši, sorodniki ali znanci prekoristen molitvenik

Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo

spisal, kaplan Jernej Hafner. Molitvenik ima priročno obliko, da ga lahko vedno nosi vojak seboj v naprtnem žepu, ne da bi ga količkaj oviral. Iz molitvenika bo črpal vojak pogum in tolažbo tudi v najtežjih dneh vojaškega življenja, vsak čas mu bo poklical v spomin zlate nauke staršev in ga varoval, da ne zaide na pota časne in večne pogube. Tudi če ga smrt doleti na bojnem polju, jo bo iz božje roke vdano sprejel. Molitvenik velja trpežno vezan z rdečo obrezo K 1'20, šagrin, zlata obreza K 2'20, najfinejša vezava K 3'20.

Vojska na Balkanu 1912/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Sarabon in Anton Sušnik. Elegantno broširano K 6'50.

Kdor naroči to knjigo dobi povrh zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga „Vojska na Balkanu“ je ena najlepše opremljenih slov nskih knjig; obsega vse polno raznih vojniških slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah, dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vplesti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodkov, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

zanimanjem čital. Knjiga seznani bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažljivimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evgen Lampe. Cena K 4'80, eleg. vezana K 6'—, Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec, Vežan K 4'50. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad

40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1'20, vez. K 1'80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskušena domača zdravila, katera je naš moderni čas žal popolnoma pozabil. Bog sam nam je v naravi podaril najboljše leke proti raznim boleznim in ta knjiga nas uči te leke spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena po nemški knjižici župnika Jan Künzleja. Cena 60 vin. To knjižico smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogostejše mučijo ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnat in obsega marsikatero tako preprosto domače zdravilo, ki pa bolje učinkuje kakor najrazličnejši moderni leki, ki jih naštevajo obširne zdravilne knjige.

Zelišča v podobi. Cena 60 v. Ta knjižica prinaša v naravnih barvah slike raznih zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč ne pozna, s pomočjo te knjižice iste lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto, katera bi morala tvoriti domačo lekarno vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soprogo vojvodinje Hohenberg. Z mnogimi slikami. Cena 70 v, po pošti 80 v. Knjižica obsega najnatančnejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva.

UHER-PREMOG :: LJUBLJANA